

VŠĮ „VILNIAUS SENAMIESČIO ATNAUJINIMO AGENTŪRA“ 2024 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

BENDROJI DALIS

VŠĮ „Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra“ (toliau Agentūra) steigėja – Vilniaus miesto savivaldybės taryba. Kitų dalininkų nėra. Agentūra neturi kontroliuojamų subjektų.

2024 m. iš savivaldybės gauta 214 252 Eur suma (tame tarpe 23 500 Eur UNESCO 30-mečio renginiams). Iš Kultūros paveldo departamento 2-iems projektams pagal paraiškas gauta 3 700 Eur. Iš kitų šaltinių uždirbta 2 127 Eur (per „Kultūros paso“ platformą, Gebėjimo stiprinimo seminaro dalyvių mokestis ir kt.). Agentūra įsigijo kompiuterinės technikos už 4 598 Eur. Agentūroje metų pradžioje dirbo 5 darbuotojai; metų pabaigoje – 11 darbuotojų.

Planuodama ir įgyvendindama įstaigos veiklą, Agentūra vadovaujasi šiais **Vilniaus miesto 2021 – 2030 metų strateginio veiklos plano** uždaviniais ir priemonėmis:

4.2.5. Uždavinys. Tarptautiniu ko-kūrybos (angl. *co-creation*) bendradarbiavimo projektų skaičiumi išsiskiriantis miestas:

4.2.5.1. Priemonė. Didinti tarptautinio bendradarbiavimo projektų ir iniciatyvų (dalyvavimas ES ir kitų fondų lėšomis finansuojamuose tarptautiniuose projektuose) skaičių.

4.3.2. Uždavinys. Miesto istorija ir kultūros paveldas – gerai pažįstami Vilniaus gyventojams ir tarptautinei bendruomenei:

4.3.2.4. Priemonė: Skatinti Vilniaus miesto istorijos tyrinėjimus.

4.3.3 Uždavinys. Patrauklūs kultūros paveldo ir kiti istorinės atminties objektai, tvarkingos su jais susijusios viešosios erdvės:

4.3.3.1. Priemonė. Tvarkyti kultūros paveldo ir istorinės atminties objektus bei su jais susijusias viešąsias erdves.

4.3.4. Uždavinys. Įveiklintas, miestiečiams prieinamas ir jų šiandieniniams poreikiams „naujosios Europos Bauhaus koncepcijos“ kontekste pritaikytas sostinės paveldas:

4.3.4.1. Priemonė. Užtikrinti Vilniaus senamiesčio, UNESCO pasaulio paveldo sąrašo objekto, paveldo būklės stebėseną.

4.3.4.2. Priemonė. Plėsti ir stiprinti Senamiesčio atnaujinimo agentūros vykdomas edukacijos ir paveldo populiarinimo funkcijas.

4.3.4.3. Priemonė. Skatinti edukacinius renginius kultūros paveldo tema (kultūros paveldo bei religinės paskirties ir kituose objektuose).

4.3.4.4. Priemonė. Užtikrinti įtraukią paveldo edukaciją visoms visuomenės grupėms.

4.4.2. Uždavinys. Aukštos savivaldybės bei kultūros sektoriaus darbuotojų kompetencijos:

4.4.2.1 Priemonė. Kelti savivaldybės Kultūros skyriaus darbuotojų bei savivaldybės įstaigų darbuotojų kvalifikaciją.

4.4.6. Uždavinys. Tvari urbanistinė plėtra, aktyvus kultūrinis turizmas bei investicijos į kūrybos ekonomiką:

4.4.6.2. Priemonė. Skatinti kultūrinio turizmo iniciatyvas.

TARPTAUTINIAI RENGINIAI IR PROJEKTAI

Pagal 4.2.5. Uždavinį: Tarptautiniu ko-kūrybos (angl. co-creation) bendradarbiavimo projektų skaičiumi išsiskiriantis miestas:

Pagal 4.2.5.1. Priemonę: Didinti tarptautinio bendradarbiavimo projektų ir iniciatyvų (dalyvavimas ES ir kitų fondų lėšomis finansuojamuose tarptautiniuose projektuose) skaičių.

Rodikliai: Tarptautiniai ir vietos renginiai bei projektai 8.

Bendradarbiavimas su Pasaulio paveldo miestų organizacija (PPMO)

Kovo 18-20 d. Pasaulio paveldo miestų organizacijos (toliau - PPMO) seminare Berlyne dalyvavo VSAA vyr. specialistė A. Štelbienė. Seminaro tikslas – parengti naujų idėjų, kaip prabilti į jaunąją kartą, kaip ugdyti jaunosios kartos nuosavybės jausmą ir būsimą tvaraus Pasaulio paveldo vietovių valdymo iniciatyvą bei kaip paskatinti aktyvų jaunimo dalyvavimą. Miestų atstovai kalbėjosi apie pavykusius ir nelabai jaunimo įtraukimo atvejus, bendrai ieškojo būdų kaip pasiekti, kad jaunimo balsas būtų išgirstas, kaip jie galėtų dalyvauti ir prisidėti prie pasaulio paveldo ir jo išsaugojimo. Seminarą organizavo Pasaulio paveldo miestų organizacija, Regensburgo miestas, remiant Berlyno valstybės paminklų biurui.

Gegužės 6-9 d. PPMO regioniniame seminare „Prevenčinės priemonės rizikų valdymui: Pasaulio paveldo vietovių perspektyvos“ Splito ir Dubrovniko (Kroatija) dalyvavo Agentūros vyr. specialistė J. Raugalienė. Regiono miestų patirtis bus naudinga ruošiantis įgyvendinti Vilniaus istorinio centro valdymo planą, kuriame numatyti ir rizikų valdymo veiksmai.

Dalyvavome dviejuose PPMO „Road-map“ bendradarbiavimo tinkluose: „Paveldosauginio sąmoningumo stiprinimas ir visuomenės informavimas (vadovavo Kolonija del Sacramento miestas (Urugvajus) ir „Tradicióninių amatai, skirti paveldo išsaugojimui“ (vadovavo Evoros miestas (Portugalija). Įvyko 4 šių tinklų darbo grupių nuotoliniai susitikimai, kuriuose dalyvavo ir informaciją pateikė Agentūros vyr. specialistės A. Štelbienė ir J. Raugalienė

Rugsėjo 23 – 27 d. Agentūros direktorius J. Blažiūnas dalyvavo PPMO 17-ajame pasauliniame kongrese Kordoboje.

Bendradarbiavimas su kitais pasaulio paveldo miestais

Kovo 7 d. dalyvavome nuotolinėje konferencijoje „30 metų Pasaulio paveldo sąrašas: sėkmės ir iššūkiai“ Baden Viurtemberge (Vokietija). Nuotolinius pranešimus skaitė pasaulio paveldo vietovių, kurios šiais metais irgi mini tokį jubiliejų, atstovai: VSAA vyr. specialistė J. Raugalienė, Maulbronn vienuolyno Vokietijoje, Transilvanijos bažnyčių - tvirtovių fondo, Bambergo pasaulio paveldo biuro, Santjago de Kompostelos ir El Vizcaino biosferos rezervato (Meksika) atstovai. Organizatoriai užtikrino aukšto techninio lygio transliaciją, kurios klausėsi apie 50 dalyvių, daugiausiai iš Europos šalių.

Gegužės 30 d. Agentūroje lankėsi Rygos miesto vyriausiasis architektas Pēteris Ratas su strateginio planavimo komanda. Juos domino Vilniaus istorinio centro valdymo plano rengimo procesas ir techniniai aspektai, kuriuos pristatė plano koordinatore Rugilė Balkaitė. Dr. Tada Žižiūnas pristatė pradedamą vykdyti Senamiesčio 3D stebėseną. Ekskursiją po Senamiestį pravedė VSAA vyr. specialistė J. Raugalienė.

Liepos 7 d. minint Kernavės archeologinės vietovės įtraukimo į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą 20 metų sukaktį, UNESCO Pasaulio paveldo objektų valdytojai Juozapas Blažiūnas (Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros vadovas), Lina Dikšaitė (Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcijos vadovė, Ramojus Kraujelis (Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcijos vadovas), Saulius Urbanas (Aplinkos ministerija), Renata Kepežinskienė (Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriato Paveldo programų koordinatore) ir Sigita Bugenienė (Kultūros ministerijos Kultūros paveldo politikos grupės vadovė) diskutavo „Kaip mes (su)valdome unikalų į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą įtrauktą paveldą, kokie aktualiausi iššūkiai ir problemos“.

Lapkričio 14 d. vyko paveldo interpretavimo pristatymo vėbinaras: tarptautinio paveldo interpretavimo projekto dalis, skirta vadybininkams ir specialistams, dirbantiems UNESCO pasaulio paveldo ar kitose saugomose vietovėse (50 dalyvių). Vėbinarą koordinavo Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija drauge su Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra. Pranešimus skaitė „Interpret Europe“ paveldo interpretavimo asociacijos konsultantė, būsimų mokymų vadovė Valya Stergioti ir UNESCO Tarptautinio pasaulio paveldo vietovių interpretavimo ir pristatymo centro (WHIPIC) ekspertai – dr. Sujeong Lee ir Namwoong Kim. Pristatytos paveldo interpretavimo strategijos ir metodai; akcentuojama, kad edukacinėse veiklose svarbu yra ne tik pristatyti informaciją, bet ir interpretuoti vietovės vertes; kuo plačiau įtraukti į tą procesą vietos žmones bei bendruomenes.

Surengti tarptautiniai renginiai Vilniuje

Tarptautinis Vilniaus forumas ir paroda (Vilnius - 30 metų UNESCO pasaulio paveldo sąrašė (30-mečio renginiai):

Spalio 17-18 d. Vilniaus Rotušėje surengtas tarptautinis forumas „Vilnius ir kiti pasaulio paveldo miestai: gyvi ryšiai“, skirtas Vilniaus istorinio centro įrašymo į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą 30 metų paminėjimui. Jo atidarymo metu, svečiams ir Vilniui sveikinimo kalbas tarė Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja Jolanta Karpavičienė, Vilniaus miesto savivaldybės vicemeras Andrius Grigonis, UNESCO pasaulio paveldo centro direktorius Lazare Eloundou Assomo, Tarptautinio kultūros vertybių konservavimo ir restauravimo studijų centro (ICCROM) generalinė direktorė Aruna Francesca Maria Gujral, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriato Paveldo programų vadovė Renata Vaičekonytė-Kepežinskienė ir Senamiesčio atnaujinimo agentūros direktorius Juozapas Blažiūnas. Dalyvavo 80 žmonių (20 užsienio ir 60 vietinių). Forumo svečiai iš 7-ių šalių: Čekijos, Italijos, Kroatijos, Latvijos, Lenkijos, Ukrainos, Vokietijos, o taip pat Lietuvos mokslininkai skaitė pranešimus apie miestų tarpusavio ryšius, kultūros ir amatų judėjimą ir etninių konfesijų įvairovę. 2-ąją forumo dieną dalyviams surengti penki pažintiniai vizitai į restauruotus senamiesčio objektus. Organizatoriai: VSAA agentūra drauge su Savivaldybės Kultūros paveldo apsaugos ir Užsienio ryšių skyriais. Vizualinę medžiagą komunikacijai rengė vyr. specialistė K. Juzukonytė. Forumą lydinti paroda buvo eksponuojama Agentūros kiemelyje rugsėjo 17 – spalio 20 d. (plačiau apie parodą – skyriuje „Edukaciniai renginiai ir projektai“).

Surengtas tarptautinis Gebėjimų stiprinimo seminaras

Lapkričio 20-22 d. Agentūroje vyko pasaulio paveldo vietos valdytojams skirtas seminaras „Interpretavimo planavimas: UNESCO pasaulio paveldo vietovių verčių įprasminimas“. Dalyvavo 14 vadovų ir vadybininkų iš Kernavės archeologinės vietovės, Kuršių nerijos nacionalinio parko, Žuvinto biosferos rezervato, Kaunas IN bei Agentūros specialistai. Dalyviai gavo išklaustyto kurso (27 akademinės valandos) pažymėjimus. Seminarą vedė Valya Stergioti – „Interpret Europe“ paveldo interpretavimo asociacijos konsultantė, planuotoja ir mokymų vadovė iš Graikijos. Organizatoriai: Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra ir Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriatas.

Surengtos „Europos dailiųjų amatų dienos Vilniuje“

Balandžio pradžioje visoje Europoje vyksta Europos dailiųjų amatų dienos, kurias koordinuoja Prancūzijos Nacionalinis dailiųjų menų institutas. Vilniaus renginius jau 10-us metus inicijuoja Agentūra ir Vilniaus dailiųjų amatų programos dalyviai: 11 galerijų-dirbtuvių. Balandžio 2 – 7 d. amatininkai surengė 14 nemokamų renginių: 3 parodas, paskaitas, amatų pristatymus, praktinius užsiėmimus amatininkų dirbtuvėse. Pristatyta vilnietiškoji koklininkystė bei styginių instrumentų paveldas, vilnietiška XV-XVI a. keramika, vyko odos, senovinių juostų vijimo, emaliavimo, audimo edukacijos.

Organizuotas amatininkų dalyvavimas ES Archeologijos dienų renginiuose

Birželio 14-16 d. Europoje vyko archeologijos dienos. Vilniaus savivaldybės Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių programos dalyvių galerijose-dirbtuvėse Agentūros suorganizuoti vyko 9 renginiai - pristatymai, liudijantys senąsias sostinės amatininkystės tradicijas (45 dalyviai). VšĮ „Vita Antiqua“ dirbtuvėje vyko iliustruota muzikinė paskaita apie archeologinės tekstilės liekanas ir etnografinius drabužius bei jų atspindį liaudies dainose; vyko paskaita Auksakalių gildijos emalio meno studijoje apie XV–XVI a. Limožo, Prancūzija, tapybinio emalio kūrimo technologijas, dalyviai susikūrė suvenyrų emalio technika. VšĮ Juvelyrikos mokykla „Vilnensis“ pristatė Valdovų rūmuose buvusį auksakalystės centrą ir rūmų lobyną, atkurtus valdovų žiedus bei jų atkūrimo technologijas.

Surengtas ES renginys Vilniuje „Pasivaikščiojimas parke“

Birželio 4 d. surengtas ES renginys visuomenei „Pasivaikščiojimas parke“, kuris vyko Reformatų sode. Pasakojome kaip šiame sklype XVI - XX a. tvarkėsi evangelikai reformatai, kaip sodas buvo pertvarkytas sovietmečiu, kaip atnaujintas 2021 m. Šis pasivaikščiojimas - Europos parkuose vykstančių, Prancūzijos kultūros ministerijos inicijuotų renginių „Susitikime parkuose“ („Rendez-vous aux jardins“) dalis.

Veiklos efektyvumas, rodikliai: dalyvavimas 8-iose tarptautiniuose renginiuose (2 iš jų surengti Vilniuje); dalyvavimas 3-jose tarptautinėse iniciatyvose (Europos archeologijos dienų, Europos dailių amatų ir „Pasivaikščiojimo parke“ renginiai Vilniuje organizavimas). Reikšmingi, garsinantys Vilnių tarptautiniu mastu, darbai - tarptautinio Vilniaus forumo, parodos ir Gebėjimų stiprinimo seminario organizavimas.

PUOSELĖJAMAS DAUGIAKULTŪRIS VILNIAUS TAPATUMAS, SAUGOJAMAS, AKTUALIZUOJAMAS BEI ĮVEIKLINAMAS MIESTO KULTŪROS PAVELDAS

Pagal 4.3.2. Uždavinį: Miesto istorija ir kultūros paveldas – gerai pažįstami Vilniaus gyventojams ir tarptautinei bendruomenei.

Pagal 4.3.2.4. Priemonę: Skatinti Vilniaus miesto istorijos tyrinėjimus.

Rodikliai: paskaitose apsilankė 300 asmenų.

Surengtas paskaitų ciklą pristatant Vilniaus miesto istorijos naujausius tyrinėjimus.

Balandžio – gruodžio mėn. vyko 11-a viešų renginių (paskaitos, knygų pristatymai) Agentūros salėje. 7-as paskaitas skaitė Agentūros direktorius dr. J. Blažiūnas: „Didysis Vilniaus potvynis 1931 m.“ (2 kartus), „Pirmasis lietuviškas filmas 1914 m. „Vilniaus lietuvių blaivininkų draugijos gegužinė“, „Karo pėdsakai Vilniuje“ (2 kartus); „Profesija – budelis“ (2 kartus). Agentūros vyr. specialistas R. Žičkus skaitė paskaitą „Vilniaus viešasis transportas: vežikai“. Gruodžio 12 d. paskaitą „Privatus Vilnius. Interjerų gyvenimai“ skaitė dr. Eugenijus Skerstonas. Gruodžio 14 d. vyko susitikimas su Ortodoksų bažnyčios kunigu, knygų apie ortodoksų tikėjimą vertėju ir autoriumi dr. Gintaru Jurgiu Sungaila. Gruodžio 17 d. vyko trijų tomų knygos „Vilniaus istorija“ pristatymas. Dalyvavo Lietuvos istorijos instituto mokslo darbuotojai, istorikai, knygų autoriai: dr. Mindaugas Klovas, dr. Zita Medišauskienė, dr. Vladas Sirutavičius, pokalbį moderavo VSAA direktorius, dr. Juozapas Blažiūnas. Renginius organizavo Agentūros direktorius J. Blažiūnas, vyr. specialistai R. Žičkus, J. Jackevičiūtė ir N. Latvytė, vizualinę medžiagą komunikacijai rengė K. Juzukonytė. Renginiuose dalyvavo virš 400 žmonių.

Rodikliai: Surengta 11-a viešų renginių, paskaitose apsilankė virš 400 asmenų.

PARAMA KULTŪROS PAVELDO STATINIŲ TVARKYBAI IR STEBĖSENA

Pagal 4.3.3. Uždavinį: Patrauklūs kultūros paveldo ir kiti istorinės atminties objektai, tvarkingos su jais susijusios viešosios erdvės.

Pagal 4.3.3.1. Priemonę: Tvarkyti kultūros paveldo ir istorinės atminties objektus bei su jais susijusias viešąsias erdves.

Rodikliai: Pagal Vilniaus paveldotvarkos programą sutvarkytų paveldo objektų ir/ar statinių skaičius 10.

Pagal 4.3.4. Uždavinį: Iveiklintas, miestiečiams prieinamas ir jų šiandieniniams poreikiams „naujosios Europos Bauhaus koncepcijos“ kontekste pritaikytas sostinės paveldas.

Pagal 4.3.4.1. Priemonę: Užtikrinti Vilniaus senamiesčio, UNESCO pasaulio paveldo sąrašo objekto, paveldo būklės stebėseną.

Rodikliai: 80 objektų.

Konsultuoti paveldo pastatų savininkai dėl atnaujintos Vilniaus paveldotvarkos programos

Per metus surengta virš 300 konsultacijų kultūros paveldo pastatų administratoriams, savininkams ir naudotojams, informuojant juos apie sąlygas ir galimybes gauti finansinę Savivaldybės paramą, gyvai, telefonu ir el. paštu.

Sausio 17 – vasario 28 d. drauge su Savivaldybės Kultūros paveldo apsaugos skyriumi surengtos viešos konsultacijos, kurių metu pristatyti svarbiausi atnaujintos Paveldotvarkos programos aspektai, atsakyta į miestiečiams kylančius klausimus. Agentūros vyr. specialistas K. Masaitis dalyvavo ir pristatė Vilniaus paveldotvarkos programą 7-ių susitikimų su miesto gyventojais metu skirtingose miesto vietose: Senamiestyje, Užupyje, Rasose, Markučiuose, Šnipiškėse, Žvėryne, Naujamiestyje. Vasario 5 d. vyko gyventojų susitikimas su pastatų prevencinės priežiūros specialistais; VSAA salėje. Gegužės 8 d. vyko nuotolinis susitikimas su gyventojais dėl Trakų, Barboros Radvilaitės ir Maironio gatvių pertvarkymų. Projektų kūrėjai pristatė savo darbo rezultatus ir projektinius pasiūlymus.

Priimti prašymai iš kultūros paveldo pastatų savininkų dėl Savivaldybės paramos gavimo

Nuo sausio 02 d. iki birželio 1 d. buvo priimami prašymai finansuoti kultūriškai vertingų pastatų išorės tvarkymą pagal naują Vilniaus paveldotvarkos programą. Iš viso pateikti 177 prašymai. Agentūra administravo dalinės paramos skyrimo procesą - konsultavo pastatų savininkus, kaupė ir nagrinėjo prašymus, teikė dokumentus darbo grupės svarstymui. Įvyko 3-ys Vilniaus paveldotvarkos programos prašymų nagrinėjimo komisijos dėl Savivaldybės teikiamos finansinės paramos pasitarimai (birželio 20, 28 ir rugpjūčio 7 d.)

Vertinami atlikti pagal paramos sutartis darbai

2024 m. dalinė parama buvo skiriama pagal 3-is Savivaldybės Tarybos patvirtintas programas: „Paramos skyrimo daugiabučių gyvenamųjų namų, esančių senamiestyje ir jo apsaugos zonose, fasadų elementų galimai avarinei būklei likviduoti“, „Dalinio finansavimo skyrimo kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo statinių, esančių kultūros paveldo vietovėse, išorės tvarkybai“ ir „Paramos kultūros paveldo statinių, išorės ir jų aplinkos tvarkybai skyrimo“. 2024 m. – sutvarkyta 14 objektų už 1 155 833,70 eurus. Atlikti visų baigtų objektų darbų įvertinimai, atlikta fotofiksacija.

Vykdoma kultūros paveldo objektų stebėseną

Vykdam kultūros paveldo objektų stebėseną, atlikta 78 valstybės saugomų kultūros paveldo objektų esamos būklės apžiūros aktai; medžiaga perduota Kultūros paveldo departamento Vilniaus skyriui.

Veiklos efektyvumas, rodikliai. Pasirašyta 14 dalinio finansavimo sutarčių, sutvarkytų paveldo objektų skaičius 14. Priimti 177 prašymai dėl finansavimo kitais metais, atlikti 78 objektų esamos būklės apžiūros aktai. Šią sritį koordinavo ir įgyvendino vyr. specialistas K. Masaitis.

EDUKACINIAI RENGINIAI IR PROJEKTAI

Pagal 4.3.4. Uždavinį: Įveiklintas, miestiečiams prieinamas ir jų šiandieniniams poreikiams „naujosios Europos Bauhaus koncepcijos“ kontekste pritaikytas sostinės paveldas.

Pagal 4.3.4.2. Priemonę: Plėsti ir stiprinti Senamiesčio atnaujinimo agentūros vykdomas edukacijos ir paveldo populiarinimo funkcijas.

Pagal 4.3.4.3. Priemonę: Skatinti edukacinius renginius kultūros paveldo tema (kultūros paveldo bei religinės paskirties ir kituose objektuose.)

Pagal 4.3.4.4 Priemonę: Užtikrinti įtraukią paveldo edukaciją visoms visuomenės grupėms.

Rodikliai: Edukaciniai, ugdomieji renginiai ir projektai 25.

Stiprinta elektroninė komunikacija su bendruomene

Parengti straipsniai ir naujienos interneto puslapiui (25), dvigubai išaugo komunikacija soc. tinkle facebook (173 skelbimai, kvietimai į renginius, informacija; 2023 m. buvo 88 straipsniai). Tame tarpe – naujo tipo komunikacija apie Vilniaus senamiesčio paveldą (senų ir naujų nuotraukų fotomontažai - 15 vaizdų), kurią rengė vyr. specialistė K. Juzukonytė.

Surengti Europos paveldo dienų renginiai Vilniuje

2024 m. Europos paveldo dienų (toliau – EPD) tema „Kultūros paveldas: ryšiai, įtakos keliai“. EPD renginių įgyvendinimui gautas Kultūros paveldo departamento finansavimas (1500 Eur) per projektą „Paveldas ir meistrystė Vilniaus senamiestyje“.

Surengti 2 pažintiniai renginiai (ekskursijos) po Bernardinų istorinį-architektūrinį ansamblį, kurių metu pristatyti ansamblio kilnojamąjo ir nekilnojamąjo paveldo restauravimo ir tvarkybos darbai, paveikslai, jų restauravimo subtilumai. Dalyvavo 62 žmonės.

Surengti 8 pažintiniai renginiai 6-iose amatininkų dirbtuvėse: restauruotų patalpų ir jų pritaikymo istoriniams amatams pristatymas, pažintis su amatininkystės paveldu ir susitikimai su amatininkais, pristatyti jų įrankiai, naudojamos medžiagos, demonstruojami gamybos procesai, visose dirbtuvėse vyko praktiniai-gamybiniai užsiėmimai. Renginiuose amatininkų dirbtuvėse dalyvavo 44 žmonės.

Viso įvyko 10 EPD renginių, kurių metu dalyvavo 106 žmonės.

Surengti edukaciniai užsiėmimai įvairių amžiaus grupių moksleiviams ir suaugusiems

Įgyvendinti 2 Kultūros paveldo departamento remiami edukaciniai projektai: „Savi atėjūnai“ (gauta 2200 Eur) ir „Paveldas ir meistrystė Vilniaus senamiestyje“ (aprašytas aukščiau).

Projekto „Savi atėjūnai“ tikslas supažindinti dalyvius su įvairių tautybių, konfesijų Vilniaus miestą kūrusiais, stačiais ir atkūrusiais žmonėmis, reflektuoti ryšius su kitomis šalimis, kitais miestais, stiprinti tarpkultūrinį dialogą. Projektą sudarė 2 dalys: 1-oji dalis: orientacinis žaidimas dideliems ir mažiems (šeimoms, draugų ar kolegų grupėms) „Savi atėjūnai“, sukurtas ir žaidžiamas naudojantis interaktyvia *Actionbound* programėle. Orientacinio turinys: klausimai ir užduotys buvo išversti į anglų, lenkų, rusų kalbas. 2-oji dalis: protmūšis dideliems ir mažiems „Savi atėjūnai“. Viktorinos metu dalyviai grupėse po 3-5 dalyvius atsakinėjo į klausimus, klausimai bus matomi ekranuose, o atsakymai užrašomi padalintuose lapuose. Viktorinos - protmūšiai vyko Agentūros

patalpose. Projekto partneris buvo Lietuvos istorijos institutas. Rugsėjo – spalio mėnesiais įvyko 15 renginių, kuriuose dalyvavo 284 žmonės (orientaciniuose žaidimuose 202, viktorinose 82).

Per „Kultūros paso“ platformą įvyko 10 renginių moksleiviams: orientacinis žaidimas „Radvilų pėdsakais“ (4 kartus), orientacinis žaidimas „Vilnius - pasaulio paveldo miesto istorijos“ (6 kartus). Viso dalyvavo 209 moksleiviai iš Vilniaus miesto bei rajono, Lazdijų rajono ir Šiaulių miesto.

Pagal Vilniaus istorinio centro įtraukimo į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą 30-mečio programą surengta 11-a nemokamų ekskursijų visuomenei: „Karo pėdsakais Vilniuje“ (J. Blažiūnas), „Architektūrinė kelionė laiku: laikmečio atspindžiai architektūroje“ (Neakivaizdinis Vilnius), „Karališkos Vilniaus meilės istorijos“ (2 kartus, L. Matonienė), Ekskursija-žaidimas „Senojo miesto ženklai“ („Gatvės gyvos“), „Siauriausių gatvių labirintais“ (Neakivaizdinis Vilnius), „Gynybinės sienos takais“ („Gatvės gyvos“), „Vilnius – UNESCO pasaulio paveldo miestas“ (Neakivaizdinis Vilnius), „Vilniaus senamiestis geologo akimis“ (2 kartus, J. Šečkus), „Itališkasis Vilnius“ (Neakivaizdinis Vilnius). Jose dalyvavo 300 žmonių.

Parengta kilnojamoji paroda

Parengta paroda „Vilniaus istorinis centras – pasaulio paveldas. 30 metų UNESCO pasaulio paveldo sąrašė“, kurioje pristatomos Vilniaus senamiesčio vertės: miestovaizdis, architektūra, amatai, per pastaruosius dešimtmečius valstybės, savivaldybės ir privačiomis lėšomis atlikti restauravimo ir atnaujinimo darbai, restauratorių indėlis.

Atidarymas vyko rugsėjo 17 d. Stiklių g. 4 kiemelyje. Atidarymo proga sveikino Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos Paveldo programų vadovė Renata Kepežinskienė, Restauratorių sąjungos vardu – profesorius dr. Jonas Glemža ir dr. Marius Daraškevičius; savivaldybės vardu – Kultūros paveldo apsaugos skyriaus vedėja Jolita Noreikienė. Paroda veikė iki spalio 20 d. Ją finansavo Vilniaus miesto savivaldybė. Parodos rengėjos vyr. specialistės A. Štelbienė ir J. Raugalienė. Fotografas Gediminas Pranckūnas, dizainerė Paulina Kazlauskienė.

Surengtas Gebėjimų stiprinimo seminaras pasaulio paveldo vietos valdytojams

Šiam seminarui organizuoti buvo pateikta paraiška Kultūros paveldo departamentui, tačiau finansavimas negautas. Pavyko susitarti dėl bendradarbiavimo su Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriatu (pasirašyta bendradarbiavimo sutartis), iš jų gautas dalinis finansavimas. Drauge nuspręsta rengti šį seminarą ne gidams, o pasaulio paveldo vietos valdytojams. Dalyvavo 14 vadovų ir vadybininkų. Seminarą organizavo vyr. specialistė J. Raugalienė.

Parengtos paraiškos dėl papildomo finansavimo visuomenės informavimui ir ugdymui

Parengtos 4-ios paraiškos dėl papildomo finansavimo visuomenės informavimui ir ugdymui, gautas finansavimas pagal dvi pateiktas paraiškas projektams „Kultūros paveldas: ryšiai, įtakos keliai“ (gauta 1500 Eur) ir „Savi atėjūnai“ gauta 2200 eurų). Viso iš Kultūros paveldo departamento gauta 3700 Eur.

Veiklos efektyvumas, rodikliai: Edukacinių, ugdomųjų renginių ir projektų surengta 37 (+11 pagal priemonę: daugiakultūrinis Vilniaus tapatumas), dalyvavo 790 žmonių (+400 pagal priemonę: daugiakultūrinis Vilniaus). Įgyvendinti penki projektai. Renginius koordinavo ir įgyvendino vyr. specialistės A. Štelbienė, I. Sakalauskienė, J. Jackeivičiūtė.

ĮSTAIGOS DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS

Pagal 4.4.2. Uždavinį: Aukštos savivaldybės bei kultūros sektoriaus darbuotojų kompetencijos.

Pagal 4.4.2.1 Priemonę: Kelti savivaldybės Kultūros skyriaus darbuotojų bei savivaldybės įstaigų darbuotojų kvalifikaciją.

Rodikliai: Įstaigos darbuotojų kvalifikacijos kėlimas 10.

Nacionalinio kibernetinio saugumo centro sertifikatus (kibernetinės higienos mokymai) gavo direktorius J. Blažiūnas ir vyr. specialistė A. Štelbienė (balandžio 3 d.).

Inovacijų biuro pažymėjimus už mokymus dirbantiems su jaunimu „Žiedinė ekonomika ir žalieji įgūdžiai“ gavo vyr. specialistė A. Štelbienė (balandžio 4 d.).

Spalio 2 d. Agentūros kolektyvas (direktorius ir 4 specialistai) dalyvavo forumas, skirtame Kernavės UNESCO Pasaulio vertybės statuso suteikimo 20-mečiui paminėti. Forume aptarta, kur link juda istorinių sostinių idėja, kaip ją šiuo metu supranta visuomenė, kokios yra ir gali būti istorinių sostinių stiprybės, silpnybės, galimybės bei rizikos.

Lapkričio 11 d. Agentūros kolektyvas (direktorius ir 4 specialistės) dalyvavo praktiniuose mokymuose su doc. Tomu Bartninku „Užduoties formavimas efektyviai komunikacijai“.

Lapkričio 20 – 22 d. Gebėjimų stiprinimo seminaro „Interpretavimo planavimas: UNESCO pasaulio paveldo vietovių verčių įprasminimas“ sertifikatus gavo vyr. specialistės: A. Štelbienė ir J. Raugalienė.

Rodikliai: Įstaigos darbuotojų kvalifikacijos kėlimas 15

AMATŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

Pagal 4.4.6. Uždavinį: Tvari urbanistinė plėtra, aktyvus kultūrinis turizmas bei investicijos į kūrybos ekonomiką.

Pagal 4.4.6.2. Priemonę: Skatinti kultūrinio turizmo iniciatyvas.

Rodikliai: Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių programos lėšomis finansuotų projektų skaičius 12.

Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių (toliau Amatų) programos administravimas

Surengti 4 koordinaciniai pasitarimai, 3 posėdžiai dėl projektų vertinimo ir patalpų nuomos; koordinuojamas amatininkų dalyvavimas miesto renginiuose. Programos dalyviai, nesilaikantys nuomos sutartyse nustatytų reikalavimų, perspėjami žodžiu arba bendrų posėdžių metu. Galerijose-dirbtuvėse atliekami kontroliniai patikrinimai dėl veiklų įgyvendinimo. Parengtos 2 rekomendacijos amatininkų projektinėms paraiškoms. Pastebėta, kad nuolat didėja visuomenės lankomumas nemokamuose renginiuose.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. rugsėjo 19 įsakymu Nr. 30-2496/242024 patvirtintas Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių programoje dalyvaujančių organizacijų projektų, kuriems įgyvendinti skirtos lėšos, sąrašas. Programos dalyviai įgyvendino 10 projektų už 110 tūkst. Eur, papildomai prisidėdami 41 329 Eur savo, projekto partnerių ar rėmėjų finansiniu indėliu. Agentūros vyr. specialistė I. Sakalauskienė konsultavo ir padėjo amatininkams rengti projektų paraiškas ir ataskaitas, prižiūrėjo jų vykdymą. Projektų įgyvendinimo rezultatai: nuo rugsėjo mėn. iki metų galo Vilniaus amatų galerijose-dirbtuvėse vyko virš 170 nemokamų edukacinių užsiėmimų, dalyvavo virš 3500 vilniečių (pusė iš jų vaikai, moksleiviai ir studentai; taip

pat socialiai pažeidžiamų grupių atstovai), surengtos 42 parodos, 9 viešos paskaitos, vykdyti tiriamieji ir gaminių atkūrimo darbai, sukurtos istorinių dirbinių replikos ir rekonstrukcijos, Rotušės aikštėje surengta Šv. Baltramiejaus mugė. Bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaliniu muziejumi surinkta mokslinė archeologinė, istorinė, etnografinė, tautosakinė medžiaga apie šilko gaminius ir jų semantinį įvaizdį, parengta audio vizualinė paskaita „Šilko kelias į Lietuvą“. Ketinant kurti Vilniaus miesto muzikinių instrumentų Dankwerto (žymiausio XVI a. styginių instrumentų meistro) mokyklą, buvo vykdyti mokslinio tyrimo paruošiamieji darbai Poznanės (Lenkija) muzikos muziejuje, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje, aptikta rankraštinų knygų apie XVI – XVII a. Vilniaus miesto styginių instrumentų meistrus ir pagamintų muzikinių instrumentų sukūrimo aplinkybes, vertę, naudojimo tradicijas. Sukurta ir pristatyta visuomenei 30 vienetų odinių dirbinių kolekcija „Vilniaus atspindžiai odos dirbiniuose“, skirtų pažymėti Lietuvos dainų šventės šimtmetį. Pagal muziejinius pavyzdžius atkurta kapšiukų replikos, odiniai delmonai, papuošalai ant kaklo, bei odiniai paveikslai su Vilniaus senamiesčio vaizdais. Įvairiose Vilniaus ir Lietuvos rajonų salėse pristatytas vilniečių sukurtas „Kunigaikščio Gedimino apsiaustas“ su vilkų atvaizdais, surengta jubiliejinė „10-oji tarptautinė emalio meno bienalė Vilnius‘2024“. Sukurtos istorinių keramikinių dirbinių replikos ir rekonstrukcijos; pagaminti su Vilniumi susiję keramikiniai suvenyrai; parengtas teminių edukacijų ciklas „Iš ko valgė vilniečiai“ bei „Renesanso kokliai“. Raugo keramikos technologijų demonstravimui pagaminta speciali krosnis. Didelis dėmesys skirtas specialiųjų poreikių turintiems žmonėms ir jų integracijai: paskaitose lankėsi regos, judėjimo negalia turintys žmonės, edukacijose ir parodose - autistinio spektro sutrikimą turintys žmonės. Sukaupta istorinių žinių apie vilnietiško audimo ypatumus; išugdyti 3 juvelyrikos pameistrai; sukurtas bendras vilniečių kūrybinis darbas - skiautinis/paveikslas „Gyvybės medis“, skirtas Dainų šventės 100-mečiui pažymėti. Rotušės aikštėje surengta 2 dienų istorinė Šv. Baltramiejaus mugė, kurioje 38 senųjų amatų meistrai pristatė 14 tradicinių amatų-verslų. Mugę aplankė virš 5000 lankytojų. Bendradarbiaujant su Agentūra parengtas Dailiųjų amatų, etnografinių verslų ir mugių programos dalyvių informacinis lankstinukas.

Organizuotas amatininkų dalyvavimas Europos dailiųjų amatų dienoje Vilniuje ir Europos Archeologijos dienoje Vilniuje (plačiau: skyriuje „Tarptautiniai renginiai ir projektai“).

Vilniaus dailiųjų amatų asociacija nuo 2024 m. pradžios yra likvidavimo procese, todėl bendradarbiavimas su ja nebevyko.

Amatininkų eiseną Kaziuko mugės atidarymo metu

Agentūra koordinavo Amatų programos dalyvių eiseną Kaziuko mugės atidarymo metu. Dalyvavo 22 nusipelnę amatų meistrai iš 10 galerijų-dirbtuvių; pasidabinę amatininkų drabužiais ir nešini savo amatų vėliavomis jie ypatingomis spalvomis papuošė mugės eitynes.

Paraiškos dėl papildomo finansavimo amatininkų renginiams

Gautas Kultūros paveldo departamento finansavimas pagal paraišką projektui „Paveldas ir meistrystė Vilniaus senamiestyje“. Rugsėjo 7-14 d. Europos paveldo dienų metu surengti 8 pažintiniai-praktiniai pristatymai 6-iose amatininkų dirbtuvėse (VŠĮ juvelyrikos mokykla „Vilnensis“; IĮ G. Rūko „Styginiai instrumentai ir strykai“; audimo galerija-dirbtuvė UAB „Jūratė.eu“; VŠĮ „Vilniaus puodžių cechas“; UAB „Gintaro galerijos“ Baltijos gintaro meno centras; UAB „Sauluva“). Iš visų dalyvavusių (44 žmonės) trečdalis buvo jaunesniųjų klasių moksleiviai.

Amatų sklaida/fotofiksacija

Vykdoma amatų galerijų-dirbtuvių veiklos stebėseną ir fotofiksacija. Parengti 42 informaciniai pranešimai internetui (svetainėje 6, feisbuke 36) apie Amatų programą: galerijose-dirbtuvėse vykčius renginius ir narių dalyvavimą miesto renginiuose.

Veiklos efektyvumas, rodikliai: Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių programos ir Savivaldybės lėšomis finansuotų projektų skaičius 10. Kaziuko mugės eisenos, Europos dailių amatų dienų, Europos archeologijos dienų organizavimas. Amatų programos įgyvendinimą koordinavo ir vykdė vyr. specialistė I. Sakalauskienė.

VILNIAUS SENAMIESČIO ATNAUJINIMO AGENTŪROS UŽDIRBAMOS LĖŠOS

Uždavinys: Parengti ir įgyvendinti priemones lėšų uždirbimui.

Rodikliai: 2024 m. uždirbta iki 2 000 EUR.

Įgyvendintos edukacinės „Kultūros paso“ veiklos ir ekskursijos. Uždirbta 627 Eur.

Paruošti ir įgyvendinti mokami mokymai (Gėbėjimų stiprinimo seminaras „Interpretavimo planavimas), uždirbta 500 Eur.

Už patalpų nuomą renginiams uždirbta 1000 Eur.

Vykdyta projektinė veikla. Iš Kultūros paveldo departamento 2-iems projektams pagal paraiškas gauta 3700 Eur.

Rodikliai: 2024 m. uždirbta 2127 Eur (+ gauta projektams 3700 Eur).